

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY
Posudek magisterské diplomové práce

Autor: Žaneta Bergmanová

Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň základní školy

Název práce (česky/anglicky): Výchova ke čtenářství v mladším školním věku a její proměny / Education for Reading at a Younger School Age and its Transformations

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Jelínek, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Jana Tůma Königsmarková, Ph.D.

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Soulad názvu práce s obsahem, cílem, anotací, obsahem a závěrem	B
Teoretická podkladová koncepce, metodika/metodologie, terminologie	B
Schopnost analýzy excerpovaného materiálu/předmětu výzkumu a následné syntézy, interpretace a argumentace	B
Sekundární literatura, tvůrčí aplikace, schopnost kritického komentáře	D
Struktura práce (výstavba textu, adekvátnost použitých stylistických prostředků), dodržení ortografické a gramatické normy, bibliografický a poznámkový aparát, jednotný způsob citací	D

Pozn.: Pro hodnocení se používá zavedené vysokoškolské klasifikace, tedy: A,B,C,D,E,F. Pokud diplomant obdrží v jednom (nebo více) z kritérií hodnocení F, pak je celá BP/DP považována za nedostatečnou.

Vyjádření vedoucího práce k antiplagiátorské kontrole:

Celková podobnost činí přibližně 7 %. Práce se řazením informací a některými formulacemi podobá jiným textům na podobné téma, je však zřejmé, že autorka text sama formulovala a nepřebírala. Citace a parafráze jsou řádně označeny.

Hodnocení práce – návrh klasifikačního stupně: C

Náměty pro obhajobu (formou otázek):

1. Některá nejnovější směřování ve výzkumu dětského čtenářství v práci příliš reflektována nejsou, například články a studie Anežky Kuzmičové (FFUK) a Markéty Supy (FSV UK). Dokázala by se studentka ještě zpětně ale zběžně s jejich náhledem a postupy seznámit a vyjádřit se k němu?

2. V teoretické části se objevují i vyjádření, která jsou formulována jako velmi přísné odsudky, ale současně poněkud vyhubavě: „Dnes si dítě může koupit různorodé časopisy, které nemusí být zrovna výukové, a bohužel to tak i vypadá v realitě. Tyto časopisy jsou přehlceny nesmyslnými reklamami, stojí až moc peněz a děti si z nich nevezmou do života nic.“ (s. 20) O které časopisy konkrétně se jedná? Skutečně si z těchto časopisů děti nic nevezmou, nebo jde spíše jen o dojem (který může a nemusí být pravdivý)? Není zábavný časopis, který sice není výukový, přece jen lepší, než když se dítě s textem nesetká vůbec?

3. S předchozí otázkou souvisí také konflikt kniha/televize, jehož uchopení autorka do velké míry přejímá z užívané sekundární literatury. „Televize nám dává již kompletní příběhy, u kterých nemusíme moc přemýšlet a divákovi předá děj jako hotovou věc.“ Vizualní narativ je vykreslován jako ze své podstaty pasivní, verbální narativ jako aktivní. Tento pohled, který ovládá český laický (a jak vidíme, do určité míry i odborný) diskurs, však není nezpochybnitelný – opět by bylo možné se ptát, zda není inteligentní vizuální vyprávění hodnotnější než banální a triviální četba. Toto není míněno jako otázka, na kterou existuje jednoznačně správná odpověď, spíše podnět k přemýšlení. A proč jsou například počítačové hry často vnímány jako podřadná zábava, když jsou de facto aktivnější zábavou než čtení – a navíc některé z nich obsahují i množství textu?

Další poznámky k práci, kritické připomínky:

Teoretická část poskytuje určité shrnutí a přiměřený úvod do problematiky dětského čtenářství. Jen velmi okrajově se věnuje nejnovějším výzkumům. Praktická část je zpracována vhodně a některé pasáže prozrazují, že se nad formulacemi dotazníkových otázek studentka skutečně zamýšlela a nevyužila první variantu, která by ji napadla. Omezené množství dotazníků nutně vede i k omezeným možnostem poznání situace – i tak však přináší některé zajímavé informace, například odlišné postavení malotřídní školy. Není však jasné, zda jde o náhodný výkyv (škola je prestižní, její zaměstnanci dbají na dětskou četbu nad rámec svých povinností apod.), nebo zda jde o systémový jev (a podobných výsledků by dosáhla většina malotřídek).

Většina informací je řádně citována, objevují se však pasáže, u kterých není jasné, odkud přesně informace pocházejí. Například podkapitoly jako „Rosteme s knihou“ nebo „Březen – měsíc čtenářů“ (s. 32) neobsahují žádnou citaci. V současnosti samozřejmě není problém si podrobnější informace snadno a rychle dohledat, zajímá-li nás dané téma, přesto je však zářející, že není přítomen odkaz alespoň na internetové stránky dané akce nebo na její mediální pokrytí.

Jako vedoucí oceňuji výrazné zlepšení ve stylu psaní odborného textu, kterého studentka během psaní dosáhla. Vzhledem k omezenému času nebylo možné dotáhnout text do ideálního stavu ve všech ohledech, což je důvod, proč strukturu práce nakonec hodnotím stále spíše jako podprůměrnou – některé problémy by přitom bylo jistě snadné vyřešit při dalších korekturách. Většinu překlepů a chyb, které se v práci objevují, samozřejmě nelze hodnotit jako příliš závažné – kupříkladu „Značný počet rodičů by se mnou nejspíše nesouhlasila“ (s. 19) nebo „raději vezmou do ruky časopis než knihu“ (taktéž s. 19) nebo „nakreslí/vybarví knihy, které přečetl a poznamená si k nim zajímavosti“ (s. 24, chybí čárka) jistě příliš porozumění textu nekomplikují, je jich však relativně mnoho. O něco větším problémem než překlepy jsou některé nepřirozené vazby a zvláštní kolokace, například „vášeň po příbězích“ (s. 19) či „v předvánočním období, kde se děti mohou zúčastnit soutěží“ (s. 33). Jindy je neobratnost méně nápadná a vyvstává teprve v okamžiku, kdy se nad textem čtenář zamyslí: „Školní knihovny nejsou výhradní povinností, kterou musí každá škola mít.“ (s. 39). Povinností patrně nejsou knihovny, nýbrž jejich zřizování a udržování. Zde pak již k problémům s pochopením docházet může. Jak například rozumět větě „Mezi čtením a sledováním pořadu/filmu/seriálu je rozdílné časové vymezení?“ (s. 28). Formulace typu „Ke každému „pracovnímu papíru“ je i metodická část pro učitele“ (s. 36), která užívá sloveso „být“ ve smyslu „být přiložen, být k dispozici“, také nepůsobí nejhodněji – pokračovat by bylo možné i dále. Jak uvádím výše, proti prvním verzím práce se styl zdatně vylepšil, nikoliv však dostatečně.